

**JAMIYATNI AXBOROTLASHTIRISHDA BULUTLI
TEXNOLOGIYALARNING RO'LI**

A.Taniberdiyev

GulDU "Axborot texnologiyalari" kafedrasida dotsenti,
pedagogiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

A.Z.Ummatqulov

GulDU "Axborot texnologiyalari" kafedrasida magistri
<https://doi.org/10.5281/zenodo.14138441>

Bulutli hisoblashning afzalliklari biznes manzarasini o'zgartirmoqda. Mijozlar shaxsiylashtirilgan marketing va tezkor va benuqson xizmatni talab qiladigan dunyoda bu tez muvaffaqiyat va innovatsion biznesni rivojlantirishning eng yaxshi usuli emas, balki yagona yo'lga aylanib bormoqda.

Bulutli hisoblash taxminan yigirma yil davomida mavjud bo'lib, biznesning samaradorligi, iqtisodiy foydalari va raqobatdosh ustunliklariga ishora qiluvchi ma'lumotlarga qaramay, biznes hamjamiyatining katta qismi ularsiz ishlashda davom etmoqda. International Data Group tomonidan o'tkazilgan tadqiqotga ko'ra, korxonalarining 69 foizi allaqachon bulutli texnologiyalardan u yoki bu darajada foydalanmoqda, 18 foizi esa bulutli hisoblash yechimlarini bir nuqtada amalga oshirishni rejalashtirganini aytishdi. Shu bilan birga, Dell katta ma'lumotlar, bulut, mobillik va xavfsizlikka sarmoya kiritgan kompaniyalar o'z raqobatchilariga qaraganda 53 foizga tezroq daromad o'sishini qayd etadi. Ushbu ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, texnologiyani yaxshi biladigan korxonalar va sanoat rahbarlari tobora ko'payib borayotgan bulutli hisoblash tendentsiyasining ko'plab afzalliklarini tan olishmoqda. Ammo bundan ham ko'proq, ular o'z tashkilotlarini yanada samarali boshqarish, mijozlarga yaxshiroq xizmat ko'rsatish va umumiy foyda marjalarini keskin oshirish uchun ushbu texnologiyadan foydalanmoqda.

Bularning barchasi sanoat qaysi yo'nalishda harakatlanayotganini hisobga olsak, bulutda boshingizni olish uchun hech qachon yaxshiroq vaqt bo'lmaganini ko'rsatadi.

Bulutli hisoblash so'nggi bir necha yil ichida keng qo'llanilgan atamadir. Jamiyatning 21-asrga raqamli o'tishi bilan birga kelgan ma'lumotlardan foydalanishning eksponentsial o'sishi bilan shaxslar va tashkilotlar uchun o'zlarining barcha muhim ma'lumotlari, dasturlari va tizimlarini ichki kompyuter serverlarida ushlab turishi tobora qiyinlashib bormoqda. Ushbu muammoning yechimi deyarli Internet kabi uzoq vaqtdan beri mavjud bo'lgan, ammo yaqinda biznes uchun keng qo'llanila boshlandi.

Bulutli hisoblash veb-ga asoslangan elektron pochta mijozlariga o'xshash printsip asosida ishlaydi, bu foydalanuvchilarga tizimning asosiy qismini o'z kompyuterlarida saqlamasdan tizimning barcha xususiyatlari va fayllariga kirish imkonini beradi. Darhaqiqat, ko'pchilik allaqachon o'zlari bilmagan holda turli xil bulutli hisoblash xizmatlaridan foydalanadilar. Gmail, Google Drive, TurboTax, hatto Facebook va Instagram ham bulutga asoslangan ilovalardir. Ushbu xizmatlarning barchasi uchun foydalanuvchilar o'zlarining shaxsiy ma'lumotlarini keyinchalik kirish uchun ma'lumotlarni saqlaydigan bulutli serverga yuboradilar. Ushbu ilovalar shaxsiy foydalanish uchun qanchalik foydali bo'lsa, ular xavfsiz, onlayn tarmoq ulanishi orqali katta hajmdagi ma'lumotlarga kirish imkoniyatiga ega bo'lishi kerak bo'lgan korxonalar uchun yanada qimmatlidir.

Bulutli hisoblash bilan tizimni ishga tushirish va ishga tushirish uchun minimal vaqt sarflanadi. O'rnatish uchun uskunalar yo'q va texnik xizmat ko'rsatish uchun uskunalar yo'q. Bulutli provayderlar jismoniy komponentlarga texnik xizmat ko'rsatish, shuningdek, xavfsizlik va dasturiy ta'minotni yangilash bilan shug'ullanadi. Bugungi kunda biznesdagi eng ko'p vaqt talab qiladigan qiyinchiliklardan biri bu ma'lumotlarni hozir kerak bo'lgan jamoa a'zolarining qo'lga olishdir. Bulutli hisoblash yordamida kompaniyangizdagi har bir kishi o'zi ishlatadigan qurilmalardan, istalgan joyda, kerak bo'lganda foydalanish imkoniyatiga ega. Sizning jamoangiz har doim tezkor, bu esa tezroq hamkorlikni ta'minlaydi. Sotib olish uchun hech qanday apparat yoki uskunalar, o'rnatish uchun dasturiy ta'minot va litsenziyalash to'lovlari yo'q. Bulutli hisoblash provayderlari ortiqcha saqlashni (odatda bir nechta ma'lumotlar markazlarida), mustahkamlangan xavfsizlikni va tezroq tiklashni taklif qiladi. Siz faqat kerakli narsani to'laysiz. O'sib borayotgan jamoa uchun vositalar va resurslarni qo'shing yoki kerak bo'lganda qisqartiring. Turli xil biznes platformalaringiz bo'ylab xabar almashish manbalaridan foydalangan holda kompaniya maqsadlarini tekislang. Vaqtni tejash samaradorlikni oshiradi va sizning daromadingizni kengaytiradi, bulutli hisoblash to'g'ridan-to'g'ri moliyaviy foyda keltiradi. 8. Ma'lumotlar xavfsizligi

Bulutli hisoblash bilan xavfsizlik provayderingiz tomonidan ham onlayn, ham jismoniy ma'lumotlar markazlarida amalga oshiriladi. Salesforce-da mijozlar xavfsizligi mijozlar muvaffaqiyatining asosidir, shuning uchun kompaniya ushbu sohada eng yaxshi amaliyot va texnologiyalarni joriy etishda davom etmoqda. Salesforce mijozlarimiz bilan xavfsizlik masalalarini hal qilishning eng yaxshi yondashuvlari bo'yicha xavfsizlik tavsiyalarini taqdim etish va ushbu

qiyinchiliklarga qarshi kurashishda hamkorlik qilish uchun hamkorlar qiladi. Bulutli hisoblash provayderlari yo'qotish xavfini sezilarli darajada kamaytiradigan ortiqcha saqlash imkoniyatlarini taklif qiladi. Barcha ma'lumotlar va xizmatlar bir nechta serverlarda saqlanadi. Agar bitta serverda muammo bo'lsa, veb-saytingiz yoki IT infratuzilmangiz uzilish vaqtini ko'rmasligi uchun keraksiz server darhol egallab oladi. Bulutli hisoblashning kuchi mobil texnologiyalar bilan birlashtirilganda kuchayadi. O'rnatish uchun hech qanday jismoniy uskuna yoki dasturiy ta'minot yo'qligi sababli, siz istalgan kompyuterdan istalgan joyda tizimga kirishingiz va ishlashingiz mumkin.

Adabiyotlar:

1. Fundamentals of compilation of electronic tasks for students to test and strengthen their knowledge of database(Article). Toshtemirov, D., Muminov, B., Saidov, J. International Journal of Scientific and Technology Research. Volume 9, Issue 4, April 2020, Pages 3226-3228. <https://www.ijstr.org/paper-references.php?ref=IJSTR-0120-29952>
2. Tools and Methods of Formation of Professional Competence of Future Teachers of Computer Science and Information Technologies. SaidovJasur Doniyor o'g'li, Baxodirov Muzrob Doniyor o'gli, Normatova Malika Norkulovna, Mavlonov Sherzod Hazratqulovich. Psychology and Education Journal. Vol. 58 No. 2 (2021): Volume 58 No. 2 (2021) <https://doi.org/10.17762/pae.v58i2.2282>
3. Baxtiyor Baxriddinovich Ergashev, Jasur Doniyor Ogli Saidov, & Sait Xalilovich Islikov (2021). BO'LAJAK INFORMATIKA VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI O'QITUVCHILARI KASBIY KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISH VOSITALARI VA METODLARI. Academic research in educational sciences, 2 (2), 1139-1146. doi: 10.24411/2181-1385-2021-00312
4. N.A.Muslimov, K.M. Abdullayeva, O.A.Kuysinov, N.S.Gaipova, N.N.Karimova, M.Kodirov. - Kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirish texnologiyasi. —T.: «Fan va texnologiya», 2013, 128 bet.
5. Y.Y.Chicherina, D.A.Nurkeldiyeva, D.B.Yakubjanova-Mutaxassislik fanlarini o'qitish metodikasi. O'quv qo'llanma Toshkent, 2013

